

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Бурятия
МКУ "Закаменское РУО"
МАОУ "Цаган-Моринская СОШ"

ПРИНЯТО
на заседании
педагогического совета
МАОУ «Цаган-Моринская
СОШ»
Протокол №1
от «26» августа 2022 г.

СОГЛАСОВАНО
Заместитель директора по
УВР

 Галданова С.З.

УТВЕРЖДЕНО
Директор МАОУ «Цаган-
Моринская СОШ»
**Приказ №96 от «26» августа
2022 г.**

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета
«Бурятский язык»

для 1 класса начального общего образования
на 2022-2023 учебный год

Составитель: Дашеева С.В.
учитель начальных классов

Цаган-Морин, 2022 г

ТАЙЛБАР И БЭШЭГ

Тус программа гүрэнэй Федеральна стандарт, Буряад Республикын Хуралсалай болон эрдэм ухаанай министерствын туршалгын программа дээрэ үндэһэлэгдэнэ. Буряад эхин хургуулида буряад хэлэн хуралсалай предмет болгогдожо, үзэгдэжэ байдаг гээшэ.

- Федерального перечня учебников, рекомендованных (допущенных) к использованию в образовательном процессе в образовательных учреждениях, реализующих программы общего образования на 2022 - 2023 учебный год;

Программа реализована в учебнике Буряад хэлэн : 1 класс: учебник /Е.Б.Очирова, В.Н.Очирова;Улаан-Удэ: «Бэлиг», 2018

Буряад хэлэнэй программа. Р.С. Дылыкова, Т.Б. Базаргуруева, Д.Б. Дугарова., Буряад хэлэн: Хуралсалай методическа хүсэд суглуулбари. 1-дэхи класс.-Улаан-Үдэ: Бэлиг хэблэл, - 2013.

Буряад хэлэ үзэлгын удха

Ямаршые арадай хэлэн өөрэ байдалаараа, ниитэ үүргээрэ онсо удхатай. Хэлэн гээшэ хүнүүдэй хоорондоо харилсаха, бэе бээдэе нүлөөлхэ, эрдэм ухаа үзэхэ, ойлгожо абаха хэрэгсэл, арадай соёл болбосорол хадагалаад байһан гуламта, хүн бүхэнэй, арад бүхэнэй, өөрэ һанал бодол харуулһан түхэл болоно, тиихэдэ арад бүхэнэй уран зохёол түрэл хэлэн дээрэ бэшэгдэнэ. Тиимэхэе хургуулида үзэгдэдэг предметүүд соошые хэлэн өөрын хууритай.

Эхин хургуулида үзэгдэдэг буряад хэлэн хадаа бүхэлиин нэгэ хубинь, нүгөөдэ шатада үзэгдэдэг буряад хэлэнтэй холбоотой. Дунда хургуулида буряад хэлэ үзэхэдөө хурагша бүхэн түрэл хэлэн дээрэ аргагүй һайнаар уншажа, зүбөөр бэшэжэ, сэбэр ульгамаар хэлэжэ, хүнэй хэлэһые абаһаар хүнгэнөөр ойлгожо абаха шадабаритай, тиихэдэ буряад хэлэнэй теори мэдэхэ болоод гараха аргатай.

Эхин хургуулида үзэгдэхэ буряад хэлэн дунда хургуулиин буряад хэлэнэй удхатай тааруу, эндэ нэрлэгдэһэн шадабаринуудай үндэһэ хуури хүгжөөхэ уялгатай, тодорхойлбол, үхибүүн түрэлхи хэлэе мэдэхэ, буряад хэлэнтэй буряад хүн гээшэб гэжэ бээе мэдэрхэ, хэлэлгээе хүгжөөхэ зорилготой.

Эхин шатын классуудта үзэгдэхэ буряад хэлэнэй программа гол шухала хоёр бүлэгһөө бүридэнхэй:

- 1) Грамотада хургаха шата, хэлэлгэ хүгжөөлгэ.
- 2) Грамматика, бэшэгэй дүрим үзэхэ шата, хэлэлгэ хүгжөөлгэ.

Энэ буряад хэлэнэй программа мүнөөнэй эрилтэдэ харюусамаар, үхибүүдэй һаһанда, хүгжэлтэдэнь таарамжатайгаар зохёогдоһон байха. Эхин шатада шэнэ эрилтэнүүд табигдана.

Тэдэ эрилтэнүүд үхибүүдые хүмүүжүүлхэ, хүгжөөхэ хэрэгтэ гүрэн түрын харасын ондоо болоһониие харуулна. Тус программын гол шэглэлнүүд гээшэ хадаа иимэнүүд:

1. Бэшэхэ шадабаритай болгохо.
2. Харилсаха шадабаритай болгохо.

Эхин хургуулиин буряад хэлэнэй программын харасаар үхибүүдэй бэелүүлхэ гол үйлэ хадаа бэшэлгэ (письмо) болохо. Энэ ажаябуулга гурбан гол онсо байдалда тааруу: нэгэдэхеэр, бэшэлгэ эхин хургуулиин үхибүүдтэ урдань дайралдаагүй, шэнэ үйлэ хэрэг болоно; хоёрдохёор, бэшэжэ байхадаа, хурагшад лингвистическэ ойлгосонуудтай танилсана, тэдэниие найнаар ойлгожо, хэрэглэжэ хураха аргатай болоно; гурбадахяар, бэшэжэ байха үедөө буряад хэлэнэй теори баримталан, ойлгосонуудыень хэрэглэн, даабаринуудые дүүргэхэ, тиихэдэе юрэнхылһэн үйлэ шадабаринуудтай болохо.

Хоёрдохи шэглэл баримталхада, иимэнүүд онсонууд анхарал татана: нэгэдэхеэр, үгэ, тэрэнэй удха, үгын олон ондоо мэдэрэл харуулдагынь, үгын стилистикээрээ илгаралынь ойлгуулха; хоёрдохёор, аман ба бэшэгэй хэлэлгэтэй, аман хэлэлгын янзонуудтай: диалог, монолог, бэшэгэй хэлэлгын гол янзатай – текст (бодомжолго, зураглал, домоглол) танилсуулха, хэрэглэжэ хургаха; гурбадахяар, харилсаанай этикеттэй (буряад арадай заншалта харилсаха аргуудтай) танилсуулха.

Грамотада хургалгын үе буряад хэлэ үзэлгын бэлэдхэлэй үе гээд нэрлэхэдэ болоно. Энэ үедэ үхибүүд түрэл хэлэнэйнгээ абяануудай системэтэй, тодорхойлбол: үзэгтэй зэргэсүүлэн абяантай танилсана, аялган болон хашалган абяануудые, хонгёо, бүдэхи, хатуу, зөөлэн хашалган абяануудые, эрэ ба эмэ абяануудые илгаруулжа, уншажа хурана, тиихэдэ хөөрэлхэн, асууһан, шангадхаһан мэдүүлэлнүүдэй аянга ойлгожо абана. Үхибүүд абяануудые үгүүлжэ, үзэгөөр харуулжа, бэшэжэ, үгыё үенүүдтэ, үенүүдые абяануудта хубаажа хурана, үгүүлэгдэжэ байһан үгэ сооһоо абяануудые илгажа хурана.

Тиихэдэ грамотада хургалгын үедэ үхибүүд зүб бэшэжэ хурана: буряад хэлэнэй гол дүрим болохо аялганай тааралдалай практическа аргуудаар танилсана, тэрэ зуураа үгын бии боллогыё ойлгожо абаха боломжо баһа үгтэнэ.

Үгэ гэлхэн ойлгосо үзэхэдөө, тэрэ гансашье үгүүлэгдэнэ бэшэ, үшөө юумэ, тэмдэг, үйлэ нэрлэнэ, үгэ бүхэн ямар ба даа удхатай байна гэжэ ойлгоно.

Үгэнүүдтэ асуудалнуудые табихадаа, хоорондонь холбон харилсуулхадаа, хурагшад морфологиин талаар түрүүшын ойлгосонуудые мүн лэ практическа аргаар олоно.

Грамотада хургалгын үедэ мэдүүлэл, текст гэлхэн ойлгосонууд үгтэнэ. Хурагшад мэдүүлэл бүхэн бэшэг дээрэ хоорондоо точконуудаар илгагдадаг, эхиндэнь ехэ үзэг бэшэгдэдэг гэжэ ойлгоно, мэдлэлнүүдые үгүүлжэ байхадаа, тусхай аянга хэрэглэнэ, тэрээн

сооһоо үгэнүүдые илгажа һурана, мүн мэдүүлэлнүүдые дэлгэрэнгы болгохо шадабаритай болоно.

Текст уншажа эхилхэдээ, үхибүүд уншалга гэжэ тусхай ажаябуулгын онсо журамуудтай танилсана, зүбөөр уншажа һурана.

Нэгэдэхи класста буряад хэлэ үзэхэ гол ба тодорхой зорилгонууды бээлүүлхын тулада зохёогдон хэблэгдэһэн тусхай комплект: номууд («Үзэглэл», «Мүшэхэн»), ажалай дэбтэрнүүд, методическа заабаринууд, шалгалтын хүдэлмэринүүд, диктантнуудай суглуулбари г.м. хэрэглэгдэнэ.

Грамотада һургалгын болон хэлэлгэ хүгжөөлгын программа

I. Бэлэдхэлэй үе

Нэгэдэхи класста буряад хэлэ үзэхэ программын гол шухала зорилгонь хадаа хэлэлгэ хүгжөөлгэ ба грамотада һургалга болоно. Грамотада һургалга хэлэлгэ хүгжөөлгэтэй нягта холбоотойгоор, тэрэнэйнгээ үндэһе һуури дээрэ эмхидхэн ябуулагдаха ёһотой.

Зургаа наһатай үхибүүд олонхи ушарта һургуулида ерэхэдээ, үгэ хэлээршые тулюур, һанал бодолоо гүйсэд дамжуулха дадал багатай байдаг ха юм. Тиимэһээ тус хүдэлмэри саг үргэлжэ, тусхай системэтэйгээр, нягта гуримтайгаар ябуулагдажа, түрүүшын үдэрһөө литературна буряад үгэнүүдэй удхыень нютагай үгэтэй сасуулан ойлгуулха, хэшээл бүхэндэ шэнэ үгэнүүдтэй танилсуулгын хүдэлмэри хэгдэхэ.

Хэлэлгэ хүгжөөлгэ үхибүүдэй ухаан бодолой хүгжэлтэтэй нягта холбоотой юм: тиимэһээ түбхын түрүүн үхибүүдэй хараһан мэдэхэ юумэн тухай хэлүүлжэ, мэдүүлэл зохёолгохо, һүүлээрнь гурба-дүрбэн мэдүүлэлһээ бүридэһэн хэлэлгэ зохёохо дүршэлтэй болгохо. Тус хүдэлмэри үри дүнтэйгөөр ябуулхын тула элдэб янзын гоё зурагууд, техническа хэрэгсэлнүүд, аман зохёолһоо: оньһон ба жороо үгэнүүд, таабаринууд, шүлэгүүд, дуунууд үргэнөөр хэрэглэгдэхэ.

Багшын урда иимэ зорилгонууд табигдана:

- үхибүүдэй аман хэлэлгэ үдэр бүри хүгжөөхэ, баяжуулха;
- үнгэтэ сюжетнэ зурагууды хэрэглэжэ, үхибүүдэй аман хэлэлгэ, ухаан бодолыень хүгжөөхэ;
- шэнэ үгэнүүдэй удхатай танилсуулха, тэдэниие хэлэлгэдээ хэрэглэхэ дадалтай болгохо;
- багшын табигһан асуудалда гүйсэд харюу үгэжэ шадаха;
- хэлэлгэ сооһоо мэдүүлэл, мэдүүлэл сооһоо үгэ илгажа һураха;
- үгэ юумэ нэрлэнэ ба үгэ олон удхатай гэжэ ойлгохо;
- үгэнүүдэй хоорондохы холбоо олохо һураха;
- богони үгые үенүүдтэ һалгааха, үеһөө абяа илгаха дадалтай болгохо;

- аялган болон хашалган абьяануудай илгаае модель дээрэ харуулжа шадаха;
- мэдүүлэл схемэ дээрэ харуулха шадабаритай болгохо;
- багшын аманһаа шүлэг, оньһон үгэнүүдые, жороо үгэнүүдые сээжэлдэхэ, таабаринуудые тааха дадалтай болгохо;
- бэшэлгын дэбтэр соохи үзэгүүдэй хубинуудые, дүрсэнүүдые бэшэхэ, мүн элдэб юумэнүүдые зураха дадалтай болохо.

Бэлэдхэлэй үедэ иимэнүүд темэнүүдээр хөөрэлдөө үнгэргэхэдэ болоно: «Минии гэр бүлэ», «Манай хургуули», «Буряад найхан оромни», «Манай класс».

Бэлэдхэлэй үеын түрүүшын хэшээлһээ эхилжэ, бэшэлгэдэ бэлэдхэл хэгдэхэ ёһотой. Үзэгүүдэй элементнүүдые бэшүүлжэ хургаха. Дэбтэр соохи даабаринуудые түрүүн багшын хүтэлбэри доро, удаань өөһэдөө бэшэжэ шадаха ёһотой. Дэбтэрэй түрүүшын нюурнуудта үгтэһэн жэшээнүүдые дүүргэхэдээ, түрүүн багша самбарта бэшэжэ харуулха. Уридшалан багша самбарта эли тодоор зуража, жэшээ харуулха ёһотой, хаанаһаа эхилээд, хаана хүрэтэр яажа бэшэхэб гэжэ ойлгуулха.

Энэ мэтээр грамотада хургалгын бэлэдхэлэй хэшээлнүүдые хэжэ дүүргээд, саашадаа үзэглэлэй үедэ хэгдэхэ ёһотой грамотада хургалгын болон хэлэлгэ хүгжөөлгын хүдэлмэри ябуулагдажа эхилхэ болоно.

II. Үзэглэлэй үе

Фонетикэ сооһоо: абьяанууд; тэдэнэй хоорондохи илгарал: аялган ба хашалган абьяанууд, тэдэниие тэмдэглэһэн үзэгүүд. Түргэн, удаан, дифтонг аялган абьяанууд ба үзэгүүд. Үе, үе бии бололгодо аялгануудай үүргэ. Эрэ, эмэ, эрсэ аялганууд. Йотированна аялган үзэгүүд.

Хашалган абьяанууд ба үзэгүүд. Хатуу ба зөөлэн хашалганууд. Хонгёо ба бүдэхи хашалганууд. Зөөлэн хашалган абьяануудай тэмдэг(и, ии, ю, юу, е, еэ, ё, ёо, я, яа, ь) Зөөлэн ба хатуу тэмдэгүүд.

Үзэглэлэй үедэ багша уншуулжа, бэшүүлжэ хургана, хэлэлгэ хүгжөөнэ, уншаха дуратай болгоно.

Лексикэ сооһоо – үгэ бүхэн юушьеб даа нэрлэнэ, олон удхатай байдаг, тиин нэгэ юумэн ондо ондоо үгөөр нэрлэгдэдэг гэжэ ойлгоно. Үгэ хэлэлгэ соогоо хэрэглэжэ, алибаа юумэн, үзэгдэл, байдал тухай хөөрэнэ.

Морфологигһоо – үгын удха дээрэ үндэһэлэн, үхибүүдые «юумэн», «шанар», «үйлэ» гэһэн грмматическа шанарнуудтай танилсуулна.

Синтаксис болон пунктуациһаа - нэн түрүүн үгэнүүдэй хоорондохи холбоо харуулагдана. Мэдүүлэл тухай ойлгосотой болоно. Асууһан, идхаһан, хөөрөһэн, шангадхаһан аянгатайгаар мэдүүлэлнүүдые үгүүлнэ, уншана, тусхай аянга харуулһан тэмдэгүүдтэй танилсана.

Бэшэлгэдэ хургалга

Бэшэлгын хүдэлмэри грамотада хургалгын хэшээлдэ хэгдэхэ. Партадаа зүбөөр хууха, дэбтэрээ зүбөөр табиха, ручкаяа ба крандашаа зүбөөр бариха дадалтай болохо. Гаранан үзэгүүдээ, тэдэнэй хоорондохи холболтые нэгэ жэгдээр ниилүүлэн бэшэхэ. Ехэ ба бага үзэгүүдые, тэдэнэй холболтонуудые зүбөөр бэшэхэ дадалтай болохо. Багшын хүтэлбэри доро үгэнүүд ба мэдүүлэлнүүдые (3-4 үгэһөө бүридэһэн) зүбөөр бэшүүлжэ хургаха. Дарамал ба бэшэмэл үгэнүүдые болон мэдүүлэлнүүдые уншуулаад, алдуугүйгөөр буулгажа бэшүүлхэ. Хүнгэн үгэнүүдые багшын уншалга доро зүбөөр бэшэхэ дүршэлтэй болгохо. Мэдүүлэлэй эхиндэ, хүнэй болон гэрэй амитадай нэрэдэ ехэ үзэг бэшэхэ дүрим ойлгожо, зүбөөр бэшэжэ хургаха.

1 классай хурагшадай шадабаринууд

Үхибүүнэй өөрын хүгжэлтын дүнгүүд (личностные результаты) – өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгоно (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгоно).

Бээз гуримшуулаад ябах шадабари (регулятивные УУД):

- Багшатаяа хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха;
- Хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь тоолохо;
- Юу хэхэ гээшэбиб гэжэ уридшалан хэлэхэ (прогнозировать);
- Өөрынгөө, нүхэдэйнгөө ажал багшатаяа сугтаа урид зохёогдоһон тусхай критеринүүдээр шалгаха;
- Багшын үгэһэн түсэбөөр, алгоритмаар хүдэлжэ шадаха.

Оршон тойрониё шудалха шадабари (познавательные УУД):

- Номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгдэй үүргэ ойлгохо);
- Зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо;
- Багшатаяа болон нүхэдгээ хамта дүн гаргаха;
- Үгөөр хэлэгдэһэн ойлгосо схемэ, таблица, модель болгохо, тиин һөөргэнь модель соо харуулаатай ойлгосо үгөөр хэлэхэ;
- Текстын удха дамжуулха.

Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД):

- Өөрынгөө һанаа бодол аман хэлэлгээр, тиихэдэ багахан текст зохёожо, бэшэгэй хэлэлгээр харуулха;
- Хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниё ойлгохо;
- Уран гоёор уншаха, хөөрэхэ;

- Классайнгаа үхибүүдтэй, багшатая ягаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудыг сахиха тухайгаа хэлсэхэ;
- Хоёр хоёроороо, бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ, тийхэдээ олон ондоо «тушаал» бэе дээрээ абаха: ударидагшын, даабари дүүргэгшын, бэшээшын г.м.

Буряад хэлээр шадабари (предметные результаты):

- Мэдүүлэл болон текст илгаруулха;
- Уншанаһанайнгаа удхаар багшын асуудалнуудта харюусаха;
- Үгын абяануудыг нэрлэхэ, илгахэ, абяан ба үзэг гэхэн ойлгосонуудыг бусайдуулхагүй, үгэ үенүүдтэ хубааха;
- Аялган абяануудай гол үүргэ ойлгожо абаха, тэдэнэй тааралдаха, хубариха ёһо ойлгохо, тэрээн дээрэ үндэһэлэн уншаха;
- Мэдүүлэл бэшэг дээрэ харуулха;
- Мэдүүлэлэй һүүлдэ сэгнэлтын тэмдэг табиха;
- Буулгажа бэшэхэ.

ТЕМАТИЧЕСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ

№ п/п	Бүлэг ба хэсгээр	Сагай тоо			Ажаябуулгын түхэл	Түхэл, хиналгын түхэл	Электронно эрдэм ухаанай баялиг
		Хамта дээрээ	Шалгалтын ажал	Бодото ажал			
<p>Арадайнгаа түүхэ, аман зохеолойнь баялиг, ёно заншал, соёл болбосорол – эдэ бүгэдэндэ түшэглэн, тэдэниие хургажа, хугжөөжэ, хүмүүжүүлжэ, буриад үндэһэ яһатанай гүнзэгы мэдэрэл бүрилдүүлхэ. Оршон тойрони шудалха шадабари , олон ондоо янзын уншалга хэрэглэхэ, үгөөр хэлэгдэһэн ойлгосо схемэ, таблица, модель болгохо, анализ, синтез хэхэ; Байгаалидаа хандаса хунэй оюун ухаанай, эстетическа хумуужуулгын шухала хуби.</p>							
1	Абяанууд үзэгүүдһээ юугээрээ илгарнаб?	1			Темын гол зорилго хадаа, абяанууд аялган болон хашалган гэжэ илгардаг гэжэ ойлгуулха. Гол илгаань (торолтогүйгөөр, торолтотойгоор)	Аман үгын һуралга	https://buryadxelen.com/

2	Ямар абыае аялган абыан гэнэб?	1			<p>багшатая сугтаа хуралсалай проблемнэ асуудал яажа шиидхэхэ тухайгаа хөөрэлдэн, тусхай түсэб табиха; - өөрынгөө хэжэ байһан үйлэнүүдые түсэбэй, алгоритмын үйлэнүүдтэй тааруулха, зэргэсуулхэ, тиин өөрынгөө ажаябуулга шалгаха, сэгнэхэ, зүб болгохо; - өөрынгөө, ондоо хүнүүдэй, классайнгаа ажал тусхай критеринүүдээр шалгаха, хэр зэргэ шадабаритай болобобиб гэжэ элирүүлжэ хураха,</p>	Аман үгын хуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com
3	Ямар аялган абыае түргэн аялган гэнэб?	1			<p>олон ондоо янзын уншалга хэрэглэхэ; - ондо ондоо түхэлтэй текстнууд (текст, схема, таблица, зураг) сооһоо өөртөө мэдээсэл олохо;</p>	Аман үгын хуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com

4	Удаан аялган абыае яажа бэшэхэб?	1			<p>олон ондоо янзын уншалга хэрэглэхэ;</p> <p>- ондо ондоо түхэлтэй текстнууд (текст, схема, таблица, зураг) сооһоо өөртөө мэдээсэл олохо;</p>	Аман үгын хуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com
5	Дифтонг абыануудай бэшэлгэ ямар бэ?	1			<p>олон ондоо янзын уншалга хэрэглэхэ;</p> <p>- ондо ондоо түхэлтэй текстнууд (текст, схема, таблица, зураг) сооһоо өөртөө мэдээсэл олохо;</p> <p>- үгөөр хэлэгдэнэн ойлгосо схемэ, таблица, модель болгохо, тиин һөөргэнь модель соо харуулаатай ойлгосо үгөөр хэлэхэ;</p>	Аман үгын хуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com

6	Аялгаан үзэгүүд яаж илгардаг бэ?	1			олон ондоо янзын уншалга хэрэглэхэ; - ондо ондоо түхэлтэй текстнууд (текст, схема, таблица, зураг) сооһоо өөртөө мэдээсэл олохо;	Аман үгын хуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com
7	Үгэ соо аялган үзэгүүд яаж таарадаг бэ?	1			олон ондоо янзын уншалга хэрэглэхэ; - ондо ондоо түхэлтэй текстнууд (текст, схема, таблица, зураг) сооһоо өөртөө мэдээсэл олохо;	Аман үгын хуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com
8	Аялган үзэгүүд үгэ соо яаж хубаридаг бэ?	1			олон ондоо янзын уншалга хэрэглэхэ; - ондо ондоо түхэлтэй текстнууд (текст, схема, таблица, зураг) сооһоо өөртөө мэдээсэл олохо;	Аман үгын хуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com

9	Ямар абяе хашалган абяан гэнэб?	1			хашалган абяануудай зөөлэн болон хатуу байха ушар дабтагдаха, тийхэдэ хашалган абяануудай хонгёо болон бүдэхи илгаань харуулагдаха.	Аман үгын хуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com
10	Хонгёо ба бүдэхи хашалгануудые яжа илгаруулхаб?	1			уран гоёор уншаха, хөөрэхэ. хажуудахи хүүнүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо. классайнгаа үхибүүдтэй, багшатаяа яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ. Хоёр хоёроороо, бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ.	Аман үгын хуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com

11	Е,еэ,я,яа,ё,ёо,ю,юу,и,ии үзэгүүд ямар «ажалтайб»?	1			йотированна аялган үзэгүүдэй үүргэ тухай ойлгосо; хоёр абья тэмдэглэдэг гэжэ ойлгоно; олон ондоо янзын уншалга хэрэглэхэ;	Аман үгын хуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com
12	Ямар ушарта йотированна үзэгүүд хоёр абья тэмдэгэлнэб?	1			ондо ондоо түхэлтэй текстнууд (текст, схема, таблица, зураг) сооһоо өөртөө мэдээсэл олохо;	Аман үгын хуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com
	Зөөлэн тэмдэг(ь) ямар «ажалтайб»?	1			- үгөөр хэлэгдэһэн ойлгосо схемэ, таблица, модель болгохо, тиин һөөргэнь модель соо харуулаатай ойлгосо үгөөр хэлэхэ; - анализ, синтез хэхэ; - шалтагаан хойшолон хоёрой хоорондохи холбоо харуулха, тодоруюлан зохёон тогтоохо;	Аман үгын хуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com

					- бодомжолхо.		
14	Үгэнүүдые яжа шэнэ мүртэ оруулхаб?	1			өөрынгөө ханал бодол, ханамжа хэлэжэ, баталжа шадаха	Аман үгын хуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com
15	Буряад алфавит хэды үзэгтэйб?	1			өөрынгөө сэдхэлэй байдал түрэл хэлэн дээрээ хэлэхэ;	Аман үгын хуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com

16	Хэн? Юун? гэхэн асудалнуудта мар үгэнүүд харюусанаб?	1			өөрынгөө һанал бодол, һанамжа хэлэжэ, баталжа шадаха; - хүнүүдэй хэлэһые шагнаха, ойлгохо, тиин өөрынгөө һанал бодол хубилгахаяа бэлэн байха	Аман үгын һуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com
17	Юу хэнэб? Яанаб? гэхэн асудалнуудта мар үгэнүүд харюусанаб?	1			өөрынгөө һанал бодол, һанамжа хэлэжэ, баталжа шадаха; - хүнүүдэй хэлэһые шагнаха, ойлгохо, тиин өөрынгөө һанал бодол хубилгахаяа бэлэн байха	Аман үгын һуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com
18	Ямар? гэхэн асудалнуудта мар үгэнүүд харюусанаб?	1			өөрынгөө һанал бодол, һанамжа хэлэжэ, баталжа шадаха; - хүнүүдэй хэлэһые шагнаха, ойлгохо, тиин өөрынгөө һанал бодол хубилгахаяа бэлэн байха	Аман үгын һуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com

19	Ямар үгэнүүдые абтаһан үгэнүүд гэнэб?	1			ажаябуулга эмхидхэхэдээ, хөөрэлдэжэ, хоорондоо хэлсэжэ, нэгэ ханал бодолдо ерэхэ; - асуудалнуудье табиха	Аман үгын хуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com
20	Ямар үгэнүүд ехэ үзэгөөр бэшэгдэдэг бэ?	1			ажаябуулга эмхидхэхэдээ, хөөрэлдэжэ, хоорондоо хэлсэжэ, нэгэ ханал бодолдо ерэхэ; - асуудалнуудье табиха	Аман үгын хуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com
21	Мэдүүлэлэй һүүлдэ ямар сэглэлтын тэмдэг бэшэгдэхэб?	1	1		ажаябуулга эмхидхэхэдээ, хөөрэлдэжэ, хоорондоо хэлсэжэ, нэгэ ханал бодолдо ерэхэ; асуудалнуудье табиха	Аман үгын хуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com

22	Хэлэлгэ бэшэг дээрэ яаж харуулагдахаб?	1			ажаябуулга эмхидхэхэдээ, хөөрэлдэжэ, хоорондоо хэлсэжэ, нэгэ ханал бодолдо ерэхэ; асуудалнуудье табиха	Аман үгын хуралга, бэшэмэл хиналга	https://buryadxelen.com
	Бүлэг хамта дээрээ:	22	1	20			

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

Методическа заабаринууд./ Очирова Е.Б., Очирова В., Доржиева Л.Д., Аюшиева С.И. . – Улаан-Үдэ:

«Бэлиг» түб, 2013;

2. Буряад нургуулиин программанууд. Буряад хэлэн. 1-4 классууд./ Дылыкова Р.С. -Улаан-Үдэ:

«Бэлиг» түб, 2013;

3. Комплект магнитных букв.

4. Комплект раздаточных материалов для начальной школы по азбуке для фронтальных и индивидуальных работ.

5. Буряад хэлэн : 1 класс: учебник /Е.Б.Очирова, В.Н.Очирова;Улаан-Удэ: «Бэлиг», 2018